

Бо арында үстүндө айтырыгларга хамаарышкан база партиянын XXVII съездинин төлөттиги-биле уткуур дээш культура ажилдакчыларынын чорудуп турар ажил-херектеринин дугайында материалдарны парлаан.

ЧУРТТАП ТУРАР ЧЕРИНИН ААЙЫ-БИЛЕ

С. ОНДАР,
Улуг-Хем районунун спорт
комитетинин даргазы.

[illegible]

треном Олег Хомушук болгаш сон-да эскелер ойнашкан ажилдагында, спортка-да ийдепкелчилтер.

Аксы-Барлык салбырның токкэй командазы республиканың иш даярчыл чемпиону. Хоккейчилеринң хей-ичиникчи тренери, башкы Дадар-оол Хомушук спортчуларны тренинговсөлгөп, белектерин дээш хей-ушакты таран чок берип келген, анык-есеп-биле ажилдарында хандыкшыдылгыларныкы бирээс. Команда кижигүнери чолачы К. С. Хомушук ажилчан С. С. Абгаан, башкы М. Д. Соан оол аныктарын куру-културда, спортка хандыкшыдырдынга үлүүн кирип турарлар. Ылангыча Аксы-Барлык шолаканың шолачы солдары токкэй ойнаарынга ынак, сохотузн токкэй командазынга телептик курулары болуп турар.

«Барлык» совхозко организастаан маргылдалаларга район төүндөн, Аи-Доурантан, кожа суурлардан спортчулар кээп кирипкел, күтүн шөнежиң турарлар. Ылангыча шолаканың спорт залы курулгавас, ажда секцияларга кээп турарлар хей.

Ө. МОНГУЛ-ООЛ.

«Барлык» совхозто комиссолом комитетинң секретары.

ПЛАН-ГРАФИК ЁЗУГААР

Е К А Д Ы

Ы Р Ы - Б И Л Е К А Д Ы

С. КУУДАР.

Композитор Сергей Кайданович бодумун чөгөткөн аялдарын сонургадан, мрдан чүктүрүп, өзөрдө даа чүктүрүп, оолдун сакка чүктүрүп чыгаргандар. Башкы бодумун, суртунунун хөгжүмүн сонургалардын эскерип, андоо жогум делегемин чаккыткан билип алырынга дүлгүртүп бээр дээр бээла-бээла түзүп турган. Бир-ле көтөп жогумуе сонургаларды анык олдер, кыстарыны чыгыста, оттордыңкы тураланан сөстө-нөмө аялга чогадырып баш-ларын Кайдан биле Шевчук мелозун. Удөгөндө бө тала-руткан. Ол ыры ан-даа үш-пушкан. Баштыгы чөмдичин-ге сорук кирген оол учулк-щеге өөрчип тургаш, дый-лей ырынын чөгөткөн. Олар-дай "Хаджыгаш", "Чөдип калем", "Көлдө", "Миралык", "Миниминики" болгаш эске-даа ырылар утулук бө-лө бадыра бээр ыкы ырылар аныганар. Ол чүгө хөгжүм кы-чээлинге эм өөрчип турган зөөс, а эске эстеминге баа өөрчүмөн чыдам көбөйп тур-ган.

Базаан-оол дөрүктү курска өөрчип турда, ону шертиге кыйгырткан. Совет Армияга ыдыктыг хүтээлгезин ол Хо-

Баазаң-оол дөрткү курска өөрөніп турда, ону шериге кыйгырткан. Совет Армияга ыдыктыг хүлээлгезин ол Ха

Ол 25 жыл бичиі чаштарны өөредіп келген. уруғларының ке-
ырылар ұлт кептерелді ал-
тан.

С. КУУЛАР.

С Э К П-н и ң XXVII с ъ ез д и з и н г е у т к у ш т у р

ЧОГААДЫКЧЫ СОРУК-БИЛЕ

Тыва АССР-нің Чурукчулар экилелинің баштаар черинің даргазы.

дайыным кыдагы-Берге
 ындарың дугайдаа жей-
 кий кинолар, чогаалдар, ши-
 нер, чукуртер кылгандын
 уугу тугады. Ал 40 чыны
 маалында Москвадан «Ма-
 же» залына Бугу-зеил
 делегациясы согууган болур
 турган. Бу делегация бистиң
 ран-шевер мастерлериек,
 ал ыкшы чукуучу Б. Ховалыг
 Чарлышкына деп ажылы-
 ыны киришкен.
 Улуг Тикелдегиң 40 чыл
 обийнегине холбоштар, биз
 ааза делегацияны ажыдап,
 чукулчугере чогадышың өтө-
 тушту бербен биз Гастело
 партиясына деп аламын.
 Биз делегацияга жей ки-
 сор менден, жей-жей ажалдар
 неседап алган.
 Ташкың чукуучулар болгыш
 ран-шеверлериниң амалды

ПЛАН-ГРАФИ

КҮЗЕЛИНДЕН УКТАЛГАН

С. БАЛЧЫР.

на бодууц үлүм хийриш- хрип чорүүр. С. БАЛЧЫР.	Х. КАРА-ООЛ, Бай-Тайга район.
---	---

Культура бажыңыңа чору-
луп турган ажыл бүрүзүн бо-
ну кылашкыш, ону эчизинге
едиргеш, ам оожургаар.

ДЕМНЕЖИП
ТУРГАШ

Х. КАРА-ООЛ,
Бай-Тайга район.

Х. КАРА-ООЛ,
Бай-Тайга район.

ы организастаарын чурум-
а шак ындыг спартакнада-
нынң өг-бүлелери, уруглары

ртинистерниң оюн көргүзүгө-

И И И _____ 2-й архив. 1985 г. август 17.

ЭР КИЖИНИН ЭКИ АБДЫ

Эр кижинин эки абды — Эрте шаган эки чоран — Тайбын чорук, дайында-даа Тайга сыннар алып келген. Изин соокту деген көрүп. Изин орун даштар шыгган — Амдырал, чүгүн чүктөл, Анжы-тоду азырашкан. Эр кижинин мунган абды Экин-даа, кандыгы-даа — Ооргозунга чүктөл алгаш, Отак илпаса, суга дүшпөз. Революстун чүгүтү абды «Интернационал» дыккан

ЧЕДИ АЙНЫН КЕЖЭЭЗИНДЕ

Чеди айнын кежээзинде Чечектерде шалкы дүштү. Сөзү ыяк сөзүлүндө Чечен сөстөр унутталды. Суу чок хөмдөн суксуу дилеп Суратлаштын кайыын тыяар, Чуртталганы бийир туткаш, Чүрүп, хээлпел канчал чазар, Ындын, өтүт үнү чоқта Бразмы боол кайын шыдаар,

ТУМАН

Талыгыр чок эзмикерге Таагы дег ораштылып, Союп чоран акыр туман Чожаан шыкша хөтүл алды. Чалтып баткан шынаалардын Чайынын хөл кырындан-даа — Тыткан дүк дег шөйлүп алгаш, Диттар баштап көдүрлүп-тур.

ЧАА НОМ

Спорттун ол хөвири бистия республикага улам сайыра-лар согула-биле тостуг сүреш дугайында ажытыг су меалери кирип турар чаз, соду номну «Нацдинарын жүрөж» деп ат-биле чырыкче тыва дилла үндүргөн. Оон автору — анык спортчу Сергей Боржак, а ук номну ССРЭ-нин спорт мастерлери В. Биче-оол биде О. Ондар сайгыч, сайыраткан. Чаз ному ажа бээривисе, мынагы эгелер бистерин со-вуургалды: «Хүреш — күш-

ЭРТИНЕНИ... БТ ТЫПКАН

ЯКУТСН. Хей адын эртинен Муза деп алаар тангыны ыт тыпкан. Павловское дээр якут көдөз суурга бо таварылга болган. Илгенде хоргалган, ыт аш-чен складнын ханазынын алаанга үгүр калып эгелен. Хөпертен эртин чыткан улус ыттын ханазынын алаан-га доураар-биле кады чалып-надак чөстөр үнү турарын эскерип каанар. Ол чеге чөдөн келген шыгзада ажал-дактын алаа ханачалыг

ЭРТИНЕЛЕР КАЙДА ЧЫДАРЫЛ?

Черден эртинелер тыварын-ге амгы үеңи анык кижилеринин сонургалы делегейде бедит турар. Шеңчын «Да-генс нухотер» солуну ону бери-девалаш, шаанда шыгжаан эртинелер чыкты дег хей чер-ленин «адестерин» чоонга чаз парлан. Язы-буру ме-дзлерин азуулар алгыра, шыг-жада эртинелер араазында черлерде амгы үеде чыдар деп, солун санал турар. Чикээ, англи дээрбечи Вильям Кид деп кижин үтөл-өлгөн корабльдеринин бирээ-зинге чоран хей эртинен-бай-Лектары 1698 чылда Мурнуу-Кыдат далайын ортулуктары-нын бирээзинге шыгжаан деп, солун биези, 1700 чылда ол дээрбечини Англиянын найы-сылыны Лондон хоорайга азып-кеан. Чус-чус муң фунт стер-линг ашча өртөктөн шыгжал-кан эртинен дугайында Кид шөкөйлөдүп өлүртүрүп муруну чарындаа сымарып турган деп меэдэ бар.

«Гроссвенор» деп корабль 1783 чылда Мурнуу Африка-нын эртинелерин аңдарлыш-тынга таварышкан. Ук кора-блыг үш чус муң фунт стер-

Владимир областа Суздаль хоорайны дугайында диктаваан кижилер ховар боор. 1024 чылда үндө-лүтүнгөш, XIII-XIV чус чылдарда, Орус күрүнезкин бийлери, оон миним култураларын хөйрө-лөт-көпчүлүк Суздальдык ролу улуг дээр-тин төөгүңү чыл бижимели хөйчөкөп турар.

Чокта чаз чорук айы-би-ле төөгүтү ол хоорайга жаш хонук доктор аркалыг бол-дун. Эртинин болгаш теңи-канык сактып четпес шып-кан хөткүлдөзүнүн үчө-чазында — чээрбиги чус чылдыг се-зен чылдарында Суздаль чү-нүн-биле онзагайын! Владимир хоорайдан үн-гөш, ол-бо талазында иш-теш кудуму дег кылдыр ху-рээлээн асфальтыг оруктап халтырга, удуваанда Суздаль-дын бараны көстүп келди. Оон чок-көзүлүгү болду-дүмүк, чурумалдыг чазы-н чүт дээр! Хадын, тал, төрөк, шөкөлөн кодаан хонуккан иштөөлүгү эзм чыгар но-гаан кылдыр талгырже чо-руп каан. Сактырга, И. Шмид-ковтун, И. Леонтьевин бол-гаш өскө-даа шыгжарган орус чурумаларын чурумал-дыг пейзажтары кижинин мурунга чаттыла берген шы-каш. Суздальдык чанынга чооншуп эзгө, амгы үе-нин бедик бажынарлыг, дээрже иштөөлөң сууту-арлыг хоорайларын хөвири көзүбөс. Чүгө көрөмкө чө-көш дутууларын сарыг хала сургалары үн хөрдө-лөгө кылалар. Хоорайга эзгө, оон кудумчуларын чоруп ораарга, кылды-ла бир ху-туулазын оон сагышка кирер. Бүт-ле чүгөлөр — кудумчу-

лар, бажынар, хөри-нөр, төөгүтү уран тудуларын-да угулалар тынзыксыз болу-рга, ычканмай канчаар кий-Хоорайда шааранадыр шим-чезн кижилер ховар көстүр. Суздальдык бажынарнын, кудумчуларын арыг-сылын кижини шугу кайгаар. Хоорай-нын муруну талазында, Улут-Хемини Эким бажыныг чы-лаанда шыкша, чыгыр жогаан-дын чыгыла берген чыдар. Ында өөр-өөр өдүрөктөр, кык куттар шөлөң кылалар чоорулар. Совет чазтын шимтирин азуулар Суздальдык канталар-дыг хоорайларын санынга кийрген. Алаа туду кылдыр бажын шыгыг чурумтук. Ий-ки чыгыр бугурулге чери азы эртокко чүгө албан чери-нин бажынын тударда, ий-үш калткан черле бедитпес болгаш даштык хөвири, иштиги шимелде-кааста-ган хоорайныг нити хөви-рин чүгөдөшкөк болдуруп турар бо дугайын турган те-вездэ туткан ресторан хө-рөкчөп турар. Ресторан үш хат, даштыктын көрөгө, сугу, кадыр кышкыг орус бажыг шыкша. Оон ишти шугу-туу ыкша бүткөн. Шала-зын чарты дег дикто-к хөвири-биле элпел бугу-дүргөн, дээркири кылым, калба-

СОНУРГАКТАРГА

БАЛЫК ЭДИ — ЭМ БЕИ Балык эди, ыякыга далай балыктын эди кижинин ка-дыкшылыга ажытыг дээр-тин делегейин аны-буру чурта-рынныг кардиолог болгаш дие-толог эртемденнеринин сөөл-гү шимилелдери бадиткап турар. Балык эдиде бар бу-дүмөлдөр кижинин чүрөк да-мырларын системанын бы-жырагына ажытыг дээр-тин бадиткап турар. Балык эдиде не-дөлдөз ий калып безин чө-м-ге акылгаар кижилерин ара-зында иффарит арылгыг кижилер эзгөш болганын специ-алистер бадиткап турар. Хан-дамыр системанын балык эдидин сактар чөдөрөк ме-ханизми ам-даа тодораттын-маан, ычкандай балык эди ам шынарлыг дээр-тин эртем-деннер көргүзүп турар.

УЛУГ НАЗЫЛЫЛАР ХООРАЙ Францыянын найысылалы Париж улуг наззылаларын хо-орай болуп бар чыдарын мурт-такчы чоңун талазы-биле эр-темденнер бадиткап турар. Хоорай чуртталгаларын саны эзгө-жөп турар, даштык чуртту-ларын болгаш кырган ий-релерин саны көзүдөн. Сөөлүг чээрби чыл дугурунда 75 хө-дөз өрү чыгыларын саны хоорайга үжүн үш хуу өскөн. Бүтү Францыяда даштык-лар чоңун 7 хуу, а Пасификте — 17 хуу болуп турар. Чээрби хөд чөдөр наззылалар сөөлүг чээрби чылда Парижге 10.5 хуу эзгөжөн. Амгы үеде Париж-те 2.2 миллион чуртталгалар бар, чээрби чыл бурунгар тургандаан 600 муң кижини кызыртыган.

АРИМАЗЫ—80 КИЖИ Монгомо деп хан күрүне-нин дөвөзүр чүгө 1.9 дөр-белчин километр. Монгомо, Монте-Карло болгаш Ле-Кон-дамин деп тудушкан үш хо-райлардан тургустунган ол хо-руненик чуртталгаларын саны 27 муң четкен. Ынарага өскө чурттарда шыкша, Мо-нокода чазы, эргөлөг органы-ры болгаш шөкөлөз база бар. А бүтү арымнын саны — 80 хире солдаттар болгаш офи-

церлер. Ол хиреде-ле, Мо-но-кон күрүне оорестинде 85 хөжүмчүлөр бар.

ДЕНДИМ УЗУН АТТЫГ Суралгы француз чурукчу Пабло Пикассо бодуну чурук-тарыга алып болгаш фами-лиязын долдуу-биле көмө-дө бижирген чоран. Ону мын-чаар алаар турган: Пабло Ди-аго Хосе Франсиско де Паула Хуан Непомесено Мариа де ла Сантисима Тринидад Рус Пикассо.

ЦИКЛОННАР АТТАРЫ Ырак зөөс келир үеде (1985 чылдын ноябрыга чөдөр) Ка-риб далайыг болгаш Мексика мутурунун, районунаг циклон шугураарын болуп. Ук циклоннары Ани, Боб, Кло-дет, Дани, Елена, Фабиян, Глория, Генри, Хуан деп адаар. Циклоннарга ат тып-сыр чыкылды 40 чылдарын ужу-дукчулары эгелен. Олар ычкандаа циклоннарын бо-тарыгын кадыларын адыр кылдыр оларын аттарын тып-сыл турган. Циклоннарга чүгө хөдөжкөн зөөс, харын-даа эр улустун аттарын тыпсырын 1980 чылда шимитилген. Чи-жээ, 1982 чылда баштай бол-ган циклонку «Альберто», 1983 чылдын — «Алисия», 1984 чылдын — «Артур» деп адаан. Чамдык циклоннарын шөкө-дүргөн 200 километр чөдүл турар.

ОЖУМ ОКЕАНГА АН-ЧОУКА Астраллиянын эрге-чатыр-галарын чоонга чаз чөрө-лө-лө-н азуулар алгыра, америк аян-чорукчу Куртис Савиле болгаш оон кадыг Кэтрин сөс метр узун хөмө-биле Ожум океанын экинжидир хөшөш, Астраллиянын Күрс хоорайын да чөдө бергенер. ЮПИ агентствонун диктантынын азу-гаар алгыра, аян-чорукчулар 1984 чылдын июль 4-те Перу-ну Кельзо хоорайнын чо-дундан хөмөни хол хөүрөктө-ри-биле экинжидир үнгөнер. Аян-чорукчу өг-бүлө ам деле-гейин кайы океанын чо-ру-ттарын адыгындаа дик-тангай турар.

Иван Дроздов — алыш-кыларын эң биези. Оларын улуг акызы Гео-ргий 1919 чылда Кызыл Ше-ригте ий тура-биле кирген болгаш бир чыл өрткөндө ону деленин партияныг кеңи-гүнө хулузуп алган. Хамдыг дайыныга ол киришкен, чээр-би харпында ажылчы, төрө-к болгаш шигиш-шеригки депутаттарнык Петроград Со-ветинин депутаты болган. Профессор Н. Е. Жуковский аттыг Шериг-агаар академия-зын дооскан сөөлүндө ужал чүүл полутуну штаб началь-

нигиге ажылдаан. Дайынын баштайгы күннөринде Георгий Алексеевич Дроздовту Мур-нуу фронтун Шериг-агаар күштеринин разведка килди-ринин начальнигиге тому-лаан. 1942 чылдын ноябры, Фа-шистерини мөөнөлөгөн күш-теринин дугайында агаардан меэдзлерин Г. А. Дроздов чыгып, чогуур түнөөлөдүн кылбышан, дайынын кара сактыгы планарын илерет-кен. Гитлерни команданыл Паулостун буззөлтөкөн ше-ригтеринге дузалары-биле

каан Иван Дроздов — алыш-кыларын эң биези. Оларын улуг акызы Гео-ргий 1919 чылда Кызыл Ше-ригте ий тура-биле кирген болгаш бир чыл өрткөндө ону деленин партияныг кеңи-гүнө хулузуп алган. Хамдыг дайыныга ол киришкен, чээр-би харпында ажылчы, төрө-к болгаш шигиш-шеригки депутаттарнык Петроград Со-ветинин депутаты болган. Профессор Н. Е. Жуковский аттыг Шериг-агаар академия-зын дооскан сөөлүндө ужал чүүл полутуну штаб началь-

нигиге ажылдаан. Дайынын баштайгы күннөринде Георгий Алексеевич Дроздовту Мур-нуу фронтун Шериг-агаар күштеринин разведка килди-ринин начальнигиге тому-лаан. 1942 чылдын ноябры, Фа-шистерини мөөнөлөгөн күш-теринин дугайында агаардан меэдзлерин Г. А. Дроздов чыгып, чогуур түнөөлөдүн кылбышан, дайынын кара сактыгы планарын илерет-кен. Гитлерни команданыл Паулостун буззөлтөкөн ше-ригтеринге дузалары-биле

каан Иван Дроздов — алыш-кыларын эң биези. Оларын улуг акызы Гео-ргий 1919 чылда Кызыл Ше-ригте ий тура-биле кирген болгаш бир чыл өрткөндө ону деленин партияныг кеңи-гүнө хулузуп алган. Хамдыг дайыныга ол киришкен, чээр-би харпында ажылчы, төрө-к болгаш шигиш-шеригки депутаттарнык Петроград Со-ветинин депутаты болган. Профессор Н. Е. Жуковский аттыг Шериг-агаар академия-зын дооскан сөөлүндө ужал чүүл полутуну штаб началь-

АЖЫК ДЭЭР АДААНДА МУЗЕЙ

Ыкшак Юбилейни тавары-тар Совет күрүне Суздальды «Хундүлелди Демдээ» ор-ден-биле шаңчалаан. Културал-нык үнөлөп четтиммис турас-каалдыг эртинелерин үлө-гөр-лиг кадаларынга болгаш сөптөл, селиринге улуг ачы-хавыялары дээр Суздаль хоорайга Журналисттерини тур-ризм чырдар делегей фе-дерациязы (ФИЖЕТ) бодуну «Алдын аблоно» деп хунду-луг шыналын 1983 чылда ты-лашкан. Ычкандаа ук шынал-ды ий хоорайларын — Па-рижтин болгаш Суздальдыг кайы-бирээзинге тыспыр ужу-дукту турган. Ычкандаа Суздаль ук шыналга төлө-лөп болган.

Суздаль эгезинде Крөмль-дем үндөзөлтөгөн. Ону XI чус чылда Каменика хөмиг шөкөлөгөн черинге иштэн туткан. Крөмльди долгандыр үзүнү муң дөрт чус метр ба-дик чал туттунган. Чалдын кы-рын дүргөш шыгза ханалары бедээ, а ол ханалар үш хаал-галыг. Ынаар кирөөдө чүгө оларны таварып турган. Ын-да эжмөккө хей тудулар сөөлүредир өрткөргө тавар-рышкан. 1222—1225 чылдарда уран-шөөр орус тудукулар үш даштын кайыгыг чөдөш дугайына Крөмльди тутканыр. Ол үеден сонгаар Суздальды аяк даштан тудуларын колда-дыр кылып эгелен. Дуганын

Он чыл бурунгаар Сузда-лын 950 чыл оон демдег-лээ. Ычканга хоорайнын шөкөлөгөн хөвири эскерлиг чөкө хөдөө артык. Сакты-га, хей чус чылдарын су-ртенниг шугураары, чалгы-лары ону оол эрте берген

Владимир областын Суздаль районуна СЭП-ини XII сөз-дөн атып көзөдө бар. Оон хоорун кежигүнери Русако-вар болгаш оларын салга-кчылары — колхозта хунду-келдиг кижилер. Өг-бүленин эр ээзи Михаил Иосифович колхозтун далаан дээрбизинге, оон кадым Мариа Ивановна — каан фермазынга ажилдап турган. Ам оларын ачы-тол-төдөн колхозтуну экономика-зын улам-ла быжылгал турар. Май — машина-биле сүт савалдарын оператору, Вади-м — электросварщик, Михаил — механизатор, Николай — чо-лаачы, Владимир — Култура бажынын директору, Лени-

ч комсомол шыналыг лау-реаты, Русаковтарын нити куш-шым стажам ам 230 чыл.

ЧУРУКТА: колхозчу Русако-варын өг-бүлөзү.

И. ДИНИННИН, С. МЕТЕЛИ, ЦАННЫН ФОТОЗ.

СЭТА-нын фототехника.

1938 чылдын ноябры 12-де үнгөн № 85 «Шын солун-га» Саян шыныг ажыг, ке-дешкинин ужулду келген эр-гөм хундулуг, эрес-дизин со-вет ужудукчуларга революстун изиг байыр! деп элениг чүгө-ге тыва черге келген эң баш-тайгы ужудукчуларын болгаш ий самолёттун дугайында биж-жөн чүдө, Ужудучу Г. Та-честун, В. Терезовтун болгаш мээ бичин чүгүлдери 1938 чылдын ноябры 24-те «Шын солунга» база парлаттыган. Ол ужудукчулар тывага баштайгы агаар орун үжү, районнаме ужудукчуларын кылган. Ты-вагыг ажылчы кончыры, аны-кытары бичин солдары, тур-галары баштайгы самолёттер-дык сонургал, магадөл тур-ган чүдө.

И. ЛОПАН, Кызылдын хоочун чурт-качынын бирээзи.

Михаил Дроздов хей бомба чүктүзгө аар самолёттерини штурманы турган. Капитан М. Дроздов фашистерниг тыгга күштерин, а ол шыкша Бер-линни бомбалаарынга хей удуз киришкен. 1943 чылдын август 1-де меэдирлыг-биле өлгөн.

Ужар чүдүлүг редиз Иван Дроздов дайынын ханы тылаа күштерин узуткаарыга база хей удуз киришкен бол-гаш Тихелениг хунуңге че-дир чаалашкан. Дайыныг Ге-оргий Дроздов полковник ду-жаалды дооскан. Оон огул Виктор Георгиевич Дроздов адазынын орун-биле чөру-шан, Ю. А. Гагарин аттыг Шериг-агаар академиязын дооскан.

ЧУРУКТА: Дроздов алыш-кылар [солгай талаан оң тала-зынче] Михаил, Георгий, Иван, Владимир.

оралачыларын 2-35-24, пропаганда болгаш совет информация кылдызын 2-20-60, култура кылдызын 2-23-54; көзө ажал-агыг кылдызын солун келбей барганга 2-32-75 телефонго долгаар.

ТВ

АВГУСТ 17-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Эртенги гимнастика. 8.50 — Шөөр холадар. 9.20 — Озал-ондаа чок шимээшкн. 9.50 — «Баян» деп орус улустун ормөст-ринин үндөгөн-биле РСФСР-нин адыларт эртин М. Ро-ков ойнаар (дошулуур). 10.20 — «Музейлер болгаш делег-ге залдарында. Калуганын уран чурлга музей. 10.50 — «Я умно прыгать через лужки». Тос сериалыг уран-чечен фильм. 4-ку сериязы. 11.45 — «Будни и праздники доярки Михайловской (Саратов). Доку-менталдыг телефильм. «Күш-ажыл-биле алдыркы» деп бүткөн. 12.15 — Цирк болгаш эстрада артисте-ринин концерт. 12.35 — «Өг-бүлө болгаш школа. Тележурнал. 13.05 — «Челюзи» деп улустун пропагандыг дугайында телевидение про-граммаларын VI буру-делегей фестивалы. Мексиканын мылары. 13.30 — «Корреспон-денты ТАСС передают». Док-фильмин баштайгы көргүзү-ү. 14.00 — Өңкүртерин арын-шөкөлөгөн. 14.45 — Бүгүн де-шөйгөдө. 15.00 — «Соло для скрепки», «Фонтан». Уруг-лөр кыска хөмөзөлдүг уран-чеч-ен телефильмдер. 15.45 — «На крыльях Аэрофлота». Док-фильм. 15.50 — Политиче-ский беседзиз. Дээр бол-гаш тускай ортукам өөредил-ге хөкөрлөрин министр РСЭ-нин эртинер. 16.15 — Телевизион корреспондент ке-жигүнү Г. А. Ягодин кирир. 16.20 — «Кинский үн, мыр. Ада-чурттуң Улуг дайыныг совет улустун тилгелениг 40 чылыг болгаш Совет эр-ге-чачылары Эстонияга кетип тургусканын 45 чылыг тураскааткан чо байырлыг. Талынден дамчыдыла. 17.05 — Уран чүдүлүг мастерлери. ССЭ-нин улустун артизи С. Гаврилова. 18.05 — «Нады ажилдадылар». Тележурнал. 18.05 — «Ну, погоди!». Мульт-фильмдер. 12-ти болгаш 13-ку үндүргөз. 18.55 — «Дир-рин амгыткан амдыралы. 19.55 — «Испанский вариант». Урак-чечен фильм. 1-ти сериязы. 21.00 — «Уен. 21.35 — «Испанский вариант». 2-ти сериязы. 22.40 — 22.45 — Ме-дээр.

М. САРЫГБАЙ, (Улачылыг).

ИЙГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 8.00 — Эртенги гимнастика. 8.15 — «Хөлүг нотажыш-тар. 8.30 — Орус чутга. 9.00 — Ритмичи гимнастика. 9.30 — «Енисейский меридиан. Теле-виденин док. фильми. 10.20 — РСФСР-нин адыларт эртин-зи С. Коганын удурутпазы-биле Ростовун симфониче-ской оркестрини концерт. Деле-гей консулдарын лауреады В. Яглич ирар. 11.00 — «Соч-нечная тропка. Эртемчел-редиди фильм. 11.20 — «Кода-становится взрослым». Уран-чечен филь. 12.25 — «Билдин-гир-даа болза, элденги 13.30 — «Графика Якутия». Эртем-челердин филь. 13.40 — «Кубики». «Волшебные узоры». Мультфильмдерин баштайгы көргүзү. 14.00 — «Д'Артаньян и три мушкетера». Уш сериалыг уран-чечен филь. 2-ти сериязы. 14.35 — Н. Рожкова болгаш А. Се-ров ирар. 16.05 — Катки бажы каткан зөөс. 17.25 — Бистин корреспондентле-ристыч чүгөзү. 17.55 — Шыгарыгак совет компози-торлору — Ленинни шыналды-лараваттары. Д. Кобялевский. 18.25 — Музейлерден болгаш становак адыларты. Воро-нектини. И. Н. Крамский атты уран-чурлга музей. 19.00 — Бирдиркаларга болгаш көнөтө хөмөзөлдөргө талазы-биле деле-гей чөмөлөндө. Бельгиядан дамчыдыла. 19.45 — Улустун алгалары. 20.00 — «Тамны-тыг удукур, чаштары» «Маше-нка и медведь». Мультфильм. 2-ти кезээ. 20.20 — «Тамны алгалары». Концерт. 21.00 — «Уен. 21.30 — «Последний гай-дух». Уран-чечен филь. 23.05 — «0-50 — Футбол талазы-биле ССЭ-нин чемпинда. «Ди-намо» (Минск) — «Днепр».

И. ЛОПАН, Кызылдын хоочун чурт-качынын бирээзи.

И. ДИНИННИН, С. МЕТЕЛИ, ЦАННЫН ФОТОЗ.

СЭТА-нын фототехника.

1938 чылдын ноябры 12-де үнгөн № 85 «Шын солун-га» Саян шыныг ажыг, ке-дешкинин ужулду келген эр-гөм хундулуг, эрес-дизин со-вет ужудукчуларга революстун изиг байыр! деп элениг чүгө-ге тыва черге келген эң баш-тайгы ужудукчуларын болгаш ий самолёттун дугайында биж-жөн чүдө, Ужудучу Г. Та-честун, В. Терезовтун болгаш мээ бичин чүгүлдери 1938 чылдын ноябры 24-те «Шын солунга» база парлаттыган. Ол ужудукчулар тывага баштайгы агаар орун үжү, районнаме ужудукчуларын кылган. Ты-вагыг ажылчы кончыры, аны-кытары бичин солдары, тур-галары баштайгы самолёттер-дык сонургал, магадөл тур-ган чүдө.

И. ЛОПАН, Кызылдын хоочун чурт-качынын бирээзи.

Михаил Дроздов хей бомба чүктүзгө аар самолёттерини штурманы турган. Капитан М. Дроздов фашистерниг тыгга күштерин, а ол шыкша Бер-линни бомбалаарынга хей удуз киришкен. 1943 чылдын август 1-де меэдирлыг-биле өлгөн.

Ужар чүдүлүг редиз Иван Дроздов дайынын ханы тылаа күштерин узуткаарыга база хей удуз киришкен бол-гаш Тихелениг хунуңге че-дир чаалашкан. Дайыныг Ге-оргий Дроздов полковник ду-жаалды дооскан. Оон огул Виктор Георгиевич Дроздов адазынын орун-биле чөру-шан, Ю. А. Гагарин аттыг Шериг-агаар академиязын дооскан.

ЧУРУКТА: Дроздов алыш-кылар [солгай талаан оң тала-зынче] Михаил, Георгий, Иван, Владимир.

оралачыларын 2-35-24, пропаганда болгаш совет информация кылдызын 2-20-60, култура кылдызын 2-23-54; көзө ажал-агыг кылдызын солун келбей барганга 2-32-75 телефонго долгаар.

Солун неделяда 6 катал үнөр.

Чыгыт № 3102.

ТС—00188

Редокциянын однези:

667000. Кызыл. Шетиники болгаш Кравченко кудумчузу. 23-54 харымсалгалыг секретариаттыг 2-23-35, секретариаттыг 2-23-35, партийка амдыраал болгаш үстүр кылдызын 2-31-75, информация кылдызын 2-20-60, култура кылдызын 2-23-54; көзө ажал-агыг кылдызын солун келбей барганга 2-32-75 телефонго долгаар.